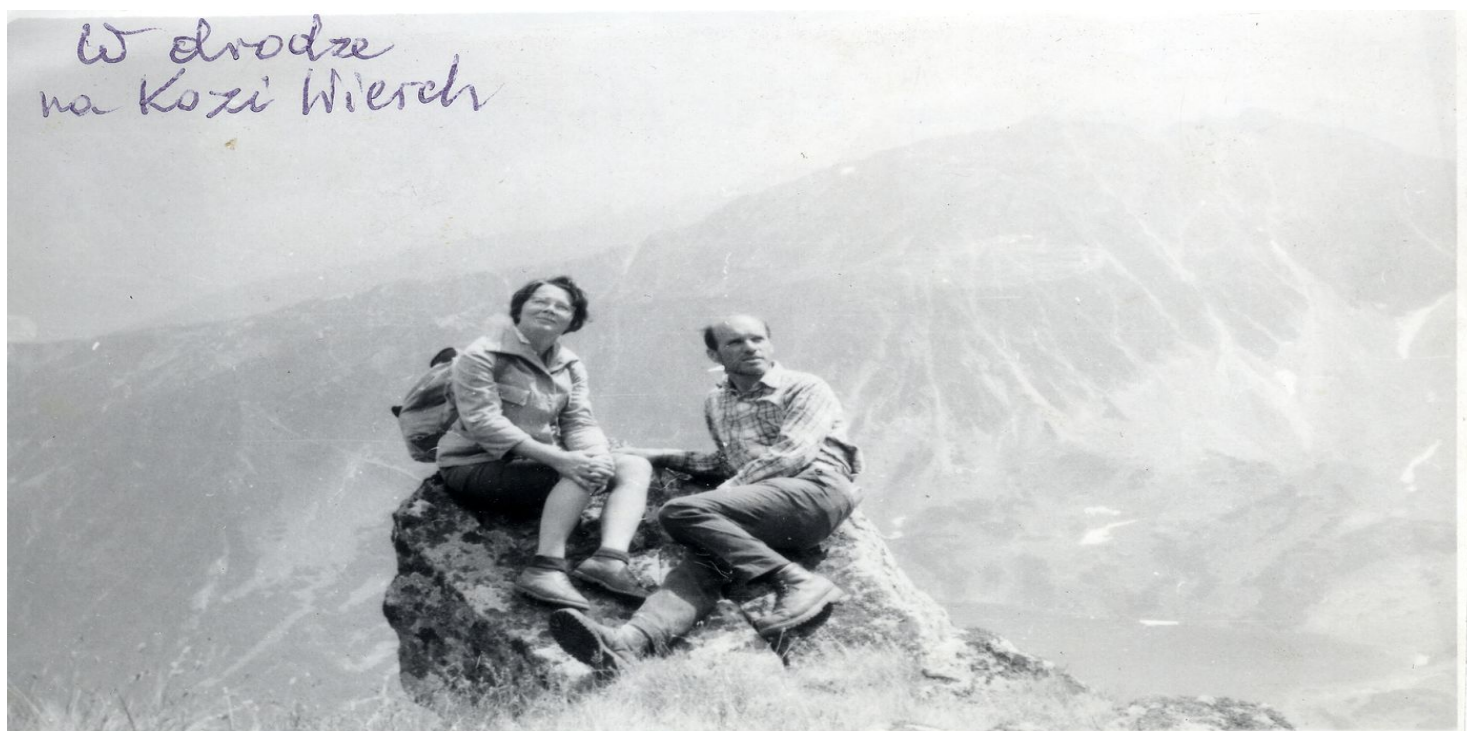

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/kultura/102037,Danuta-Suchorowska-Sliwinska-1930-2011.html>

Danuta Suchorowska z mężem w Tatrach (z archiwum prywatnego)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Danuta Suchorowska-Śliwińska (1930-2011)

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: CECYLIA KUTA 06.07.2023

Od szesnastego roku życia pracowała jako skrzypaczka. Przez większość życia związana była z Filharmonią Krakowską, gdzie, po powstaniu NSZZ „Solidarność”, od początku włączyła się w organizowanie struktur związku. Prawdziwą pasją Danuty Suchorowskiej było jednak pisanie. Jej książki przywróciły głos wielu represjonowanym przedstawicielom powojennego

podziemia.

Urodziła się 31 marca 1930 r. w Chronowie w gminie Nowy Wiśnicz. Jej rodzice – ojciec Stanisław i matka Józefa – byli nauczycielami. Do 1939 r. mieszkała wraz z nimi w Kielcach. Pod okiem ojca, który był muzykiem, uczyła się gry na fortepianie i skrzypcach. Po wybuchu II wojny światowej rodzina zamieszkała w Chronowie, gdzie Suchorowscy prowadzili tajne nauczanie dla dzieci i młodzieży oraz urządzali słowno-muzyczne wieczorki patriotyczne.

Po wojnie Józefa Suchorowska z córkami (Stanisław Suchorowski zmarł we wrześniu 1944 r.) wróciła do dawnego mieszkania w Kielcach. Danuta kontynuowała rozpoczętą na tajnych kompletach naukę na poziomie gimnazjalnym. Jako najstarsza córka pomagała w utrzymaniu rodziny, podejmując różne prace dorywcze. W lutym 1946 r., mając zaledwie szesnaście lat, rozpoczęła pracę jako skrzypaczka w Wojewódzkiej Orkiestrze Symfonicznej.

Po powstaniu NSZZ „Solidarność” Danuta Suchorowska od początku włączyła się w organizowanie struktur związku w Filharmonii Krakowskiej.

W maju 1947 r. zdała maturę i jesienią przeniosła się do Krakowa. W latach 1949-1951 pracowała w Państwowej Filharmonii Krakowskiej. Po ukończeniu w 1951 r. średniej szkoły muzycznej, dzięki pomocy profesora skrzypiec Juliusza Webera, uzyskała stypendium konserwatorium muzycznego w Moskwie. Swoje moskiewskie przeżycia opisała po latach w wydanej w 2005 r. książce „Moja Moskwa 1951-1956”. Studia w konserwatorium ukończyła w 1956 r. Rok wcześniej wyszła za mąż za kolegę skrzypka, Bułgara Radosweta Bojadżijewa.

Po studiach wraz z mężem wyjechała do Sofii. Tam do sierpnia 1962 r. pracowała w sofijskiej Radiowej Orkiestrze Symfonicznej. W 1962 r. zakończyło się trwające siedem lat małżeństwo. Suchorowska z córką Jadwigą wróciła do Krakowa i ponownie podjęła pracę w Filharmonii Krakowskiej. W 1964 r. poślubiła kolegę z pracy, skrzypka Mieczysława Śliwińskiego, z którym do jego śmierci w 2002 r. wiodła szczęśliwe życie rodzinne.

Danuta Suchorowska-Śliwińska
(fot. z bazy internowanych w
stanie wojennym, dostępnej na
stronie **IPN:**
<https://polskiemiesiace.ipn.gov.pl>
)

W opozycji

Pod koniec lat 70. XX wieku Danuta Suchorowska-Śliwińska zaangażowała się w działalność opozycyjną. Pisała artykuły do wydawanych w drugim obiegu pism „Merkuriusz Krakowski i Światowy” oraz „Krzyż Nowohucki”. Zaczęła też spisywać wspomnienia więźniów stalinowskich. Owocem tej pracy była wydana w 1983 r. książka „Wielka edukacja. Wspomnienia więźniów politycznych PRL w latach 1945-1956”.

Po wprowadzeniu stanu wojennego na krótko została internowana (od 15 do 24 grudnia 1981 r.).

Po powstaniu NSZZ „Solidarność” Danuta Suchorowska od początku włączyła się w organizowanie struktur związku w Filharmonii Krakowskiej. Współtworzyła i była wiceprzewodniczącą komitetu założycielskiego, następnie wiceprzewodniczącą komisji zakładowej. Publikowała w niezależnym piśmie „Goniec Małopolski”, wydawanym od listopada 1980 r. przez Sekcję Informacji MKZ NSZZ „Solidarność” Małopolska, a następnie Zarząd Regionu Małopolska. W lipcu 1981 r. była delegatem na I Walne Zebranie Delegatów Regionu Małopolska w Tarnowie.

Po wprowadzeniu stanu wojennego na krótko została internowana (od 15 do 24 grudnia 1981 r.). Przetrzymana była w areszcie śledczym przy ul. Mogiłskiej. Podczas rewizji, przeprowadzonej w dniu internowania, oprócz wydawnictw emigracyjnych i prasy podziemnej, funkcjonariusze aparatu represji zarekwirowali maszynopis „Wielkiej edukacji”.

**Oświadczenie o zaprzestaniu
działalności szkodliwej dla PRL,
którego Danuta Suchorowska nie
podpisała**

W czasie tzw. rozmowy ostrzegawczej, którą przeprowadzono z nią 15 grudnia w KW MO w Krakowie, odmówiła podpisania przedłożonego jej oświadczenia. Podpisujący zobowiązywał się do:

„zaniechania wszelkiej działalności szkodliwej dla Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w szczególności do przestrzegania obowiązującego porządku prawnego”.

Suchorowska nie chciała tego sygnować. W tej sytuacji funkcjonariusz SB, który z nią rozmawiał dopisał na oświadczeniu:

„ob. Suchorowska-Śliwińska Danuta ostatecznie autorytatywnie oświadczyła, że nie zaprzestanie swej działalności”.

W solidarnościowym podziemiu

Po wyjściu na wolność działała w podziemnych strukturach małopolskiej „Solidarności”. Dla potrzeb konspiracji występowała pod pseudonimem „Zosia”.

Działalność w podziemnej „Solidarności” oraz zainteresowanie losem Żołnierzy Wyklętych – tematem, który w PRL był zakazany – nie uszły uwadze tajnych służb PRL.

Od 1982 r. była członkiem Międzydzielnicowego Komitetu „Solidarności” Kraków. Odpowiadała za funkcjonowanie tej struktury na Grzegórkach. Była członkiem redakcji „Kroniki Małopolskiej” – pisma wydawanego w drugim obiegu od lutego 1982 do października 1989 r., którego twórcą i redaktorem naczelnym był Robert Kaczmarek. Chodziła na procesy działaczy „Solidarności” i relacjonowała ich przebieg na łamach „Kroniki”.

Działalność w podziemnej „Solidarności” oraz zainteresowanie losem Żołnierzy Wyklętych – tematem, który w PRL był zakazany – nie uszły uwadze tajnych służb PRL. Służba Bezpieczeństwa zwracała uwagę na to, że Danuta Suchorowska zajmowała się zbieraniem materiałów, pisała reportaże, prowadziła wywiady z ludźmi represjonowanymi w latach 50. Niepokój bezpieki wzbudził też fakt, że Suchorowska brała udział w różnego rodzaju akcjach protestacyjnych. W grudniu 1982 r. postanowiono kontrolować jej działalność w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia o kryptonimie „Muza”. Prowadzono ją do marca 1985 r., kiedy to uznano, że Suchorowska:

„jest całkowicie pochłonięta pracą zawodową”

i w związku z tym zaniechano dalszego prowadzenia sprawy.

Po przejściu na emeryturę skupiła się na tym, co zawsze sprawiało jej największą przyjemność – na pisaniu.

Chociaż materiały SOS „Muza” postanowiono złożyć do archiwum, to jednak nie zaprzestano inwigilacji Suchorowskiej. Jako pracownik Filharmonii Krakowskiej była kontrolowana w ramach sprawy obiektowej „Muzyk”. W lipcu 1986 r. SB ponownie postanowiła uważniej przyjrzeć się działalności Suchorowskiej.

Założonej wówczas sprawie operacyjnego sprawdzenia nadano kryptonim „Skrzypaczka”. Zwracano uwagę, że Suchorowska utrzymuje kontakty z działaczami „Solidarności” i:

„jest bezpośrednio zaangażowana w działalność nielegalnych struktur byłej »S« na terenie Krakowa”.

SB w toku działań operacyjnych doszła jednak do wniosku, że skrzypaczka nie prowadzi w swoim środowisku:

„działalności o negatywnym charakterze politycznym”.

Odnotowano, iż wraz z jej odejściem na emeryturę w 1986 r. wydział III stracił możliwości operacyjne:

„przy pomocy których byłaby możliwa dalsza operacyjna kontrola wymienionej”.

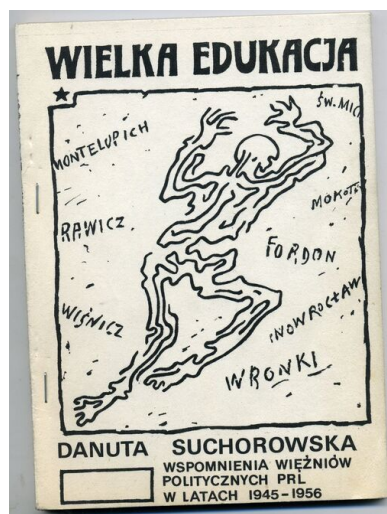
W związku z tym jesienią 1987 r. zakończono sprawę krypt. „Skrzypaczka”.

Po przejściu na emeryturę Danuta Suchorowska skupiła się na tym, co zawsze sprawiało jej największą przyjemność – na pisaniu. Oprócz „Wielkiej edukacji” w podziemnych wydawnictwach ukazały się jej dwie książki o kapelanie Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców ks. Władysławie Gurgaczu: „Gurgacz. Popiełuszko lat stalinowskich i współnicy jego losu” (Kraków, Biblioteka Obserwatora Wojennego, 1987) oraz „...postawcie mi krzyż brzozy. Prawda o tzw. sprawie ks. Władysława Gurgacza kapelana Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowej 1948-1949” (Warszawa, Wolne Pismo „Most” 1988, 1989).

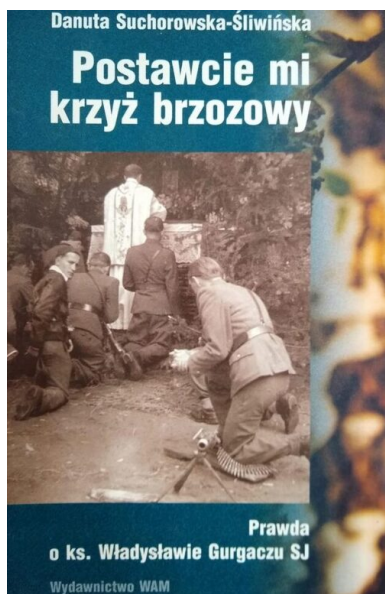
Po 1989 r. nie uczestniczyła w życiu związkowym ani politycznym. Za prace dotyczące podziemia niepodległościowego w 1990 r. otrzymała II nagrodę Instytutu Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku. W 1997 r. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa uhonorowała ją Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, a w 1999 r. Zarząd Główny Związku Żołnierzy Podziemnych Sił Zbrojnych 1944-1956 nadał jej Odznakę II Konspiracji. Pośmiertnie odznaczona została Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Była członkiem Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” oraz Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego. Ponadto od 1992 r. współpracowała z Wojewódzkim Komitetem Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Zmarła 2 listopada 2011 r. Pochowana została na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Okładka książki „Wielka edukacja”

**Okładka książki „Postawcie mi
krzyż brzozowy. Prawda o ks.
Władysławie Gurgaczu SJ”**

Tekst pochodzi z serii *Małopolscy Bohaterowie „Solidarności”*

COFNIJ SIĘ